

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૫૩૬/૨૦૦૦

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર. પી. ઢોલરિયા

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	
૨	પત્રકાર રીફર કરવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના	

નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	
-----------------------------------	--

=====

વિરસિંહ સલુભાઈ રાઠોડ.... અપીલકર્તા (ઓ)
વિરુદ્ધ
ગુજરાત રાજ્ય.... વિરોધી (ઓ)/સામાવાળા (ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧ તરફે શ્રી યુ.એમ. શાસ્ત્રી, વકીલ માટે શ્રી બી.વાય. માંકડ, વકીલ

વિરોધી (ઓ)/સામાવાળા (ઓ) નંબર ૧ તરફે શ્રી કે. પી. રાવલ, એ.પી.પી.

=====

કોરમ: માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ આર. પી. ઢોલરિયા

તારીખ:૧૩/૦૨/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

૧. વર્તમાન ફોજદારી અપીલ અપીલકર્તા-વિરસિંહ સલુભાઈ રાઠોડ-મૂળ આરોપી દ્વારા વિશેષ કેસ નંબર ૬/૧૯૯૪ માં ગોધરા ખાતે પંચમહલના વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયમૂર્તિ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૫/૫/૨૦૦૦ ના ચુકાદા અને આદેશ સામે પસંદ કરવામાં આવે છે, જેમાં મૂળ આરોપી-અપીલકર્તાને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમની કલમ ૭ (એ) હેઠળ ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને તેને ત્રણ વર્ષની સખત કેદની સજા અને રૂ. ૫૦૦/- નો દંડ, ડિફોલ્ટમાં, ત્રણ મહિનાની સખત કેદની સજા અને કલમ ૧૩ (૧) હેઠળ ગુના માટે તેને દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને તેને સખત કેદની સજા પણ

ફટકારવામાં આવી હતી. ચાર વર્ષ માટે અને રૂ. ૨૫૦/- નો દંડ ચૂકવવા માટે, ડિફોલ્ટમાં, ત્રણ મહિના માટે સખત કેદની સજા ભોગવવી અને બંને સજાઓ એક સાથે ચલાવવાનો પણ આદેશ આપ્યો.

૨. વર્તમાન અપીલને વેગ આપતી ટૂંકી હકીકતો એ છે કે પ્રાથમિક શાળામાં છેલ્લા વર્ષોથી પ્રાથમિક શિક્ષક તરીકે સેવા આપતા આરોપી અપીલકર્તા વર્ષ ૧૯૯૧માં ફરિયાદીને તેના ઘરે મળ્યા હતા અને ફરિયાદીને બિન-શિક્ષક શિક્ષક તરીકે નિમણૂક માટે તેના પ્રભાવનો ઉપયોગ કરવા જણાવ્યું હતું અને જિલ્લા શિક્ષણ અધિકારીને રૂ. ૨૦,૦૦૦ રૂપિયા અને ફરિયાદીના પ્રભાવનો ઉપયોગ કરવા માટે રૂ. ૨૦૦૦ રૂપિયાની માંગ પણ કરી હતી.તેથી, ફરિયાદીએ ફોર્મ ભરીને પી. ટી. સી. કોલેજ, જુનાગઢને આપ્યું પરંતુ તેનો ઇન્ટરવ્યૂ લેવામાં આવ્યો ન હતો.ત્યારબાદ, આરોપી ફરિયાદીના ઘરે પહોંચ્યો અને રકમની માંગ કરી, પરંતુ ફરિયાદીએ તેને ૫૪૦૦ રૂપિયા આપ્યા અને ફરિયાદીને બાકીની રકમ સાથે જિલ્લા શિક્ષણ અધિકારીને મળવાનું કહ્યું.ત્યારબાદ, ફરિયાદી ૪૦૦૦ રૂપિયા સાથે જિલ્લા શિક્ષણ અધિકારીની કચેરીમાં ગયો, પરંતુ ફરિયાદીએ અપીલકર્તા આરોપીને ૩૬૦૦ રૂપિયા આપ્યા.અપીલકર્તા આરોપીએ રૂ. ૯૦૦૦/- ની રસીદ પણ આપી હતી જેમાં મહેસૂલ રસીદ પણ જોડવામાં આવી છે.એવો આરોપ છે કે ફરીથી અપીલકર્તા આરોપીએ ફરિયાદી પાસેથી રૂ. ૨૦૦૦/- રૂપિયાની માંગણી કરી હતી.ફરિયાદી ગેરકાયદેસર વળતર ચૂકવવા માંગતો ન હોવાથી તેણે

એ. સી. બી. કચેરીનો સંપર્ક કર્યો અને ફરિયાદ નોંધાવી.આરોપ છે કે જાળ દરમિયાન આરોપી લાલ હાથે પકડાયો હતો.

૩. ફરિયાદના પગલે તપાસ અધિકારીએ તપાસ હાથ ધરી હતી અને મૂળ આરોપી સામે આરોપપત્ર દાખલ કર્યું હતું.આરોપી સામે આરોપ નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો.આરોપીએ આરોપમાં દોષિત ન હોવાનો દાવો કર્યો હતો અને દાવો કર્યો હતો કે તેની સામે કેસ ચલાવવામાં આવશે.

૪. અપરાધને ઘરે લાવવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા છે.

૪.૧ ટ્રાયલના અંતે, ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૭૩ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીનું નિવેદન નોંધ્યા પછી અને ફરિયાદી પક્ષ અને બચાવ પક્ષ વતી દલીલો સાંભળ્યા પછી, વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે ઉપર જણાવ્યા મુજબ ચુકાદો અને આદેશ આપ્યો હતો.

૫. તેનાથી વ્યથિત હોવાને કારણે, અપીલકર્તા-મૂળ આરોપીએ આ અદાલત સમક્ષ ઉપરોક્ત ફોજદારી અપીલને પસંદ કરી છે.

૬. વર્તમાન અપીલને પ્રાધાન્ય આપીને, અપીલકર્તા-મૂળ આરોપીએ મુખ્યત્વે દલીલ કરી છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની પ્રશંસા કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને ખોટી રીતે રેકૉર્ડ કર્યો છે. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ જજે તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની પ્રશંસા કરી નથી અને હકીકતમાં, અત્યાર સુધી પુરાવાની કોઈ પ્રશંસા કરવામાં આવી નથી અને તેથી, વિવાદિત ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને ઉલટાવી દેવાની જરૂર છે. જ્યારે કે, રાજ્યએ માન્ય ટ્રાયલ જજ દ્વારા આપવામાં આવેલી સજામાં વધારો કરવાની અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

૭. શ્રી યુ. એમ. શાસ્ત્રી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી. વાય. માંકડે, મૂળ આરોપીના વિદ્વાન વકીલે આ અદાલતને રેકૉર્ડ પરના પુરાવા દ્વારા લીધી છે અને દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી પક્ષ વાજબી શંકાની બહાર લાંચ રકમની માંગ, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાતના સંદર્ભમાં મહત્વપૂર્ણ ઘટકો સાબિત કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો છે અને તેથી, શંકાનો લાભ અપીલકર્તા આરોપી સુધી પહોંચાડવો જરૂરી છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આરોપીઓના પેન્ટની જમણી કે ડાબી બાજુના ખિસ્સામાંથી વસૂલાતના સંદર્ભમાં કેટલાક વિરોધાભાસ જોવા મળે છે અને પંચનામા જે ઘટનાના દિવસે તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ પંચોની સહીઓ તેમના નિવેદનો રેકૉર્ડ કરતી વખતે બીજા દિવસે મેળવવામાં આવી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ચલણી નોટો પર એન્ટ્રેસીન પાવડરનું પરીક્ષણ

વૈજ્ઞાનિક નથી અને તેથી, દૂષિત ચલણી નોટોની વસૂલાત પર વિશ્વાસ કરવો જોઈએ નહીં.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે પત્રો તેમજ ગેરકાયદેસર સંતોષ સ્વીકારવાની રસીદ કાયદા અનુસાર સાબિત થતી નથી કારણ કે તે હસ્તલેખન નિષ્ણાતને મોકલવામાં આવતી નથી અને તેથી પ્રદર્શન રૂપ થી ૩૦ પરના ઉપરોક્ત પત્રોને કાઢી નાખવા જરૂરી છે.અંતે, શ્રી માંકડે રજૂઆત કરી હતી કે વિવાદિત ચુકાદો અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને રદ કરીને રદ કરવો જરૂરી છે.

૮. બીજી તરફ, શ્રી કે. પી. રાવલ, વિદ્વાન એપીપીએ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને ટેકો આપ્યો છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આ એક યોગ્ય કેસ છે જેમાં વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં વિશાળ પુરાવા પર વિચાર કર્યો છે અને આરોપીઓને યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવ્યા છે જેમાં કોઈ દખલગીરીની જરૂર નથી.તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ તારણો નક્કર અને નિર્ણાયક પુરાવા પર આધારિત છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તા આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવા માટે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે પૂરતા કારણો નોંધ્યા છે અને માંગ, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાતના સંદર્ભમાં ઘટકો કાયદા અનુસાર સાબિત થાય છે અને તેથી, આ અદાલત મૂળ આરોપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને ફગાવી શકે છે.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદીના પુરાવાને પંચ નંબર ૧ ના પુરાવા દ્વારા પણ સમર્થન મળી રહ્યું છે, જે જાળના સમયે ફરિયાદીની સાથે હતા.તેમણે

પ્રદર્શન રૂપ થી ૩૦ પરના પત્રો અને રસીદ પર પણ આધાર રાખ્યો હતો, જે પોતે આરોપી દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યા હતા અને આ દસ્તાવેજ પુરાવાઓ સુનાવણી દરમિયાન યોગ્ય રીતે સાબિત થાય છે.તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે મૌખિક પુરાવા તેમજ ઉપરોક્ત દસ્તાવેજ પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને, ફરિયાદી પક્ષે સફળતાપૂર્વક સ્થાપિત કર્યું છે કે અપીલકર્તા આરોપીએ શિક્ષક તરીકે ફરિયાદીની નિમણૂક માટે કામ કરાવવા માટે ગેરકાયદેસર રીતે રૂ. ૨૨૦૦૦/- ની માંગણી કરી હતી.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આ એક અનોખો કેસ છે જેમાં ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશની પુષ્ટિ કરવા માટે માત્ર મૌખિક પુરાવા જ પૂરતા નથી, પરંતુ અપવાદરૂપે ગેરકાયદેસર સંતોષ સ્વીકારતા પત્રો તેમજ રસીદ પણ રેકૉર્ડ પર છે જે માંગ અને સ્વીકૃતિના સંદર્ભમાં હકીકતને સ્પષ્ટ રીતે સાબિત કરે છે.તેથી તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આ અદાલત વિવાદિત ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશમાં દખલ ન કરી શકે.

૯. આ અદાલતે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી. વાય. માંકડ-મૂળ આરોપી અને શ્રી રાવલ, રાજ્યના વિદ્વાન એપીપીને સાંભળ્યા છે.

૧૦. આ અદાલતે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા તેમજ પેપર બુકની પ્રકૃતિમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનું ઝીણવટપૂર્વક નિરીક્ષણ કર્યું છે.

૧૧. ફરિયાદી પક્ષના નિવેદન અનુસાર, અપીલકર્તા આરોપીએ ફરિયાદીને અપ્રશિક્ષિત શિક્ષકની નોકરી આપવા માટે જિલ્લા શિક્ષણ અધિકારીને રૂ. ૨૦,૦૦૦ રૂપિયા અને પોતાના માટે રૂ. ૨૦૦૦ રૂપિયાની માંગણી કરી હતી અને તેમાંથી અપીલકર્તા આરોપીએ ફરિયાદી પાસેથી રૂ. ૮૦૦૦ રૂપિયા મેળવ્યા છે. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે રૂ. ૨૦૦૦/- માંથી, અપીલકર્તા દ્વારા રૂ. ૫૦૦/- ના હતામાં ઉપરોક્ત રકમ પ્રાપ્ત કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો અને ગેરકાયદેસર વળતર માટે રૂ. ૫૦૦/- ની ઉપરોક્ત રકમની માંગણી કરવા પર, પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર, એ. સી. બી., ગોધરા દ્વારા રૂ. ૧ પર જાળ ગોઠવવામાં આવી હતી અને રૂ. ૧ પર, અપીલકર્તા આરોપીએ ફરિયાદી પાસેથી રૂ. ૫૦૦/- ની ઉપરોક્ત રકમની માંગણી કરી હતી અને સ્વીકારી હતી અને તેને રંગે હાથ પકડ્યો હતો અને આમ આરોપીએ તેની સામે આરોપ મુજબ ગુનો કર્યો હતો.

૧૨. પીડબ્લ્યુ ૧-રમણલાલ યુનીલાલ કંબોલિયાની એક્ટિવિટી રૂ. ૨૩માં તપાસ કરવામાં આવી છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેની પાસે ગરુડ ગામમાં ખેતીની જમીન અને રહેણાંક મકાન છે અને જ્યારે તે આશ્રમ શાળામાં અભ્યાસ કરતો હતો, ત્યારે અપીલકર્તા આરોપી પણ બે-ત્રણ વર્ષ પહેલાં તેમાં અભ્યાસ કરતો હતો. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે અપીલકર્તા આરોપી જે પ્રાથમિક શાળામાં શિક્ષક તરીકે સેવા આપતો હતો તે તેના ઘરે પહોંચ્યો છે અને સાક્ષીને

અપ્રશિક્ષિત શિક્ષકની નોકરી આપવા કહ્યું છે અને સાક્ષીને રૂ. ૨૨,૦૦૦ રૂપિયા લાવવાનું પણ કહ્યું છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા કહેવામાં આવ્યું હતું કે ઉપરોક્ત રૂ. ૨૨,૦૦૦/- માંથી રૂ. ૨૦,૦૦૦/- જિલ્લા શિક્ષણ અધિકારીને અને રૂ. ૨૦૦૦/- આરોપીને ચૂકવવાના હતા. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે વ્યવસ્થા કરવા પર તેણે અપીલ કરનાર આરોપીને ૫૪૦૦ રૂપિયા ચૂકવ્યા છે અને ત્યારબાદ તેણે અપીલ કરનાર આરોપીને ૩૬૦૦ રૂપિયા ચૂકવ્યા છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ અપીલકર્તા આરોપીએ સાક્ષીની તરફેણમાં ૮૦૦૦/- રૂપિયાની રસીદ જારી કરી હતી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેને એપોઈન્ટમેન્ટ ન મળતાં તે આરોપીને પત્ર લખતો હતો અને ત્યારબાદ તે આરોપીને મળતો હતો જેમાં આરોપીએ સાક્ષી પાસેથી ૨૦૦૦ રૂપિયાની માંગણી કરી હતી જે દરેકને ૫૦૦/- ના ચાર હપ્તામાં ચૂકવવા માટે સંમત થયા હતા. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે ઉપરોક્ત રકમ ચૂકવવા તૈયાર ન હોવાથી, તેણે એ. સી. બી. ઓફિસ, ગોધરાનો સંપર્ક કર્યો અને ફરિયાદ નોંધાવી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે એ. સી. બી. કચેરીએ શરૂઆતમાં આરોપીઓને ગેરકાયદેસર વળતરની રકમ આપવાની માંગ કરી હતી, પરંતુ સાક્ષી પાસે માત્ર ૧૦૦ રૂપિયા હોવાથી બાકીની ૪૦૦ રૂપિયાની રકમ એ. સી. બી. અધિકારી દ્વારા એ. સી. બી. કચેરી દ્વારા જાળવવામાં આવેલા અનામત ભંડોળમાંથી ઉમેરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ પંચોની હાજરીમાં એન્થ્રેસીન પાવડર તેમજ અલ્ટ્રા ઉલ્ટ્રા ઇલેક્ટ્રોન લેમ્પ ટેસ્ટ પણ હાથ ધરવામાં આવ્યો

હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ તેને એ. સી. બી. કાર્યાલય દ્વારા ૫/૭/૧૯૯૩ પર જાણ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો અને જ્યારે તે નિયત સ્થળ તરફ આગળ વધ્યો ત્યારે પંચ નંબર ૧ તેની સાથે હતો જ્યાં તેઓએ આરોપીની વ્યાપક શોધ કરી હતી અને તે ગંજ બજાર સ્થિત રામભરોઝ હિન્દુ હોટેલમાંથી મળી આવ્યો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે સમયે સાક્ષીને આરોપીએ બેઠક લેવાનું કહ્યું હતું અને ત્યારબાદ આરોપીએ ચા પીવાનો આદેશ આપ્યો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ આરોપીએ શિક્ષક તરીકે સાક્ષીની નિમણૂક અંગે વાત શરૂ કરી હતી અને તેને કહ્યું હતું કે જો તે ઉતાવળમાં હશે, તો તેણે તરત જ અવેતન રકમ ચૂકવવી પડશે, તે સમયે, સાક્ષીને ચૂકવવા માટે કહેવામાં આવતા, સાક્ષીએ આરોપીને ૫૦૦ રૂપિયા આપ્યા અને આરોપીએ સાક્ષી પાસેથી કથિત દૂષિત ચલણી નોટો સ્વીકારી હતી અને ત્યારબાદ આરોપી દ્વારા પેન્ટના ખિસ્સામાં ઉપરોક્ત ચલણી નોટો દાખલ કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, સાક્ષીએ અવાજ ઉઠાવ્યો અને તેથી દરોડા પાડતા પક્ષના અન્ય સભ્યો ત્યાં પહોંચ્યા.કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, આરોપી દ્વારા ૨૫ થી ૨૯ ના પ્રદર્શનમાં ફરિયાદીને સંબોધવામાં આવેલા પત્રો સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા કારણ કે ફરિયાદીએ તેની હસ્તલેખનની ઓળખ કરી હતી.તેવી જ રીતે, આરોપીઓને ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે રૂ. ૯૦૦૦/- ની ચુકવણી માટેની રસીદ પણ સ્વીકારવામાં આવી હતી.આ સાક્ષીની કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, આરોપીના સ્થાને બીજા કોઈએ લખેલા પત્રોના સંદર્ભમાં સૂચન રજૂ કરવામાં

આવ્યું હતું, જે સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું નથી, તે સિવાય કંઈપણ યોગ્ય બહાર આવ્યું નથી.

૧૩. પીડબ્લ્યુ ૨-જયંતીલાલ વાડીલાલ શાહની એક્ટિવિટી જપમાં તપાસ કરવામાં આવી છે.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે કાર્યકારી ઇજનેર, પાણી પુરવઠા અને ગટર બોર્ડની કચેરીમાં વરિષ્ઠ કારકુન તરીકે સેવા આપી રહ્યો હતો અને તેને અન્ય પંચની સાથે સત્તાવાર પંચ તરીકે પસંદ કરવામાં આવ્યો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ફરિયાદીનો તેની સાથે પરિચય કરાવવામાં આવ્યો હતો અને તેની હાજરીમાં ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ ફરિયાદીએ રૂ. ૧૦૦/- રજૂ કર્યા હતા અને બાકીની રૂ. ૪૦૦/- એ. સી. બી. કચેરી દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવી હતી.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે એન્થ્રેસીન પાવડરનું પરીક્ષણ તેની હાજરીમાં કરવામાં આવ્યું હતું અને તેને ફસાવાના સમયે ફરિયાદી અને આરોપી વચ્ચેની વાતચીત જોવા અને સાંભળવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે ૫/૭/૧૯૯૩ પર ફરિયાદી સાથે ગયો હતો અને જ્યારે તેઓ તે સમયે ઝાલોડના ગંજ બજાર ખાતેની રામભરોઝ હિન્દુ હોટેલ પહોંચ્યા ત્યારે આરોપી હોટલની બેન્ચ પર બેઠો જોવા મળ્યો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે આરોપીએ ફરિયાદી સાથે વાતચીત શરૂ કરી હતી અને ચાનો ઓર્ડર પણ આપ્યો હતો અને આરોપીએ ફરિયાદીને કહ્યું હતું કે તેણે શ્રી બારોટને ૯૦૦૦ રૂપિયા પહેલેથી જ સોંપી દીધા છે અને જો ફરિયાદી

બાકીના પૈસા ચૂકવે તો તેનું કામ થઈ જશે.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ફરિયાદીએ કહ્યું કે સંમતિ મુજબ, તે પહેલેથી જ ૫૦૦ રૂપિયા લાવી ચૂક્યો છે અને પછી તેણે પોતાના ખિસ્સામાંથી પૈસા કાઢીને આરોપીને સોંપી દીધા અને આરોપીએ તેની ગણતરી કરી અને પછી તેને પેન્ટની જમણી બાજુના ખિસ્સામાં મૂકી દીધો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ દરોડા પાડતા પક્ષના સભ્યો પૂર્વ-ગોઠવાયેલા સિગ્નલને કારણે આવ્યા હતા અને પુનઃપ્રાપ્તિ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને અલ્ટ્રા ઉદ્ધંધન લેમ્પનો તે પરીક્ષણ હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો જે પોઝિટિવ હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું.કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, કંઈપણ યોગ્ય બહાર આવ્યું નથી અને પંચો દ્વારા એક્ઝામિનેશન-ઇન-ચીફમાં આપવામાં આવેલા પુરાવા અકબંધ રહે છે સિવાય કે સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે તેણે બીજા દિવસે પંચનામાના બીજા ભાગમાં સહી કરી હતી જ્યારે તેનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું.તપાસ અધિકારી શ્રી પઠાણની કોસ એક્ઝામિનેશનમાં પણ આ હકીકત સ્થાપિત થઈ છે.

૧૪. પીડબ્લ્યુ ૩-નાદિરખાન જમાલખાન પઠાણની એક્ઝિબિટ ૪૯માં તપાસ કરવામાં આવી છે.સાક્ષીએ ફરિયાદ કેવી રીતે રેકૉર્ડ કરી, એન્થ્રેસીન પાવડરનું પરીક્ષણ કેવી રીતે કરવામાં આવ્યું તેમજ જાળ કેવી રીતે ચલાવવામાં આવી તેની વિગતો રજૂ કરી છે.કોસ એક્ઝામિનેશનમાં સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે તેણે બીજા દિવસે પંચોના નિવેદનો નોંધ્યા હતા, તે સમયે તેણે પંચનામાના બીજા ભાગ પર

સહીઓ મેળવી હતી.સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે જ્યાં સુધી ફરિયાદીને આરોપી દ્વારા લખાયેલા પત્રોની વાત છે ત્યાં સુધી તેણે હસ્તાક્ષર નિષ્ણાત પાસેથી કોઈ અભિપ્રાય મેળવ્યો નથી.

૧૫. આ તબક્કે, એ સુબેયર વર્સીસ સ્ટેટ ઓફ કેરળ, (૨૦૦૯) ૬ એસ. સી. સી. ૫૮૭ માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવો ફળદાયી રહેશે:(૨૦૦૯ એ. આઈ. આર. એસ. સી. ૬૦૮૫. ૩૯૯૪) એ કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ (૧) (ડી) ના વૈધાનિક પ્રિસ્ક્રિપ્શનના હેતુ પર ધ્યાન આપતા ચુકાદો આપ્યો હતો કે ફરિયાદી પક્ષે અન્ય કોઈપણ ફોજદારી ગુનાની જેમ વાજબી શંકાથી આગળ આરોપ સાબિત કરવો પડશે અને આરોપીઓને નિર્દોષ ગણવા જોઈએ, જ્યાં સુધી તે માંગના યોગ્ય પુરાવા અને ગેરકાયદેસર સંતોષની સ્વીકૃતિ દ્વારા સ્થાપિત ન થાય, જે દોષિત ઠેરવવા માટે જરૂરી મહત્વપૂર્ણ ઘટકો છે.

૧૬. કેરળ રાજ્યમાં અને અન્ય વિરુદ્ધ સી. પી. રાવ (૨૦૧૧) ૬ એસ. સી. સી. ૪૫૦:(એ. આઈ. આર. ૨૦૧૨ એસ. સી. (પૂરક) ૩૯૩), માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે સમાન ગુનાઓ સામે તેના અગાઉના કહેવતને પુનરાવર્તિત કરતા જણાવ્યું હતું કે માત્ર વસૂલાત પોતે જ આરોપી સામેના આરોપને સાબિત કરશે નહીં અને લાંચની ચુકવણીને સાબિત કરવા અથવા આરોપીએ સ્વેચ્છાએ પૈસા

સ્વીકાર્યા હતા તે બતાવવા માટે કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, તેને લાંચ તરીકે જાણીને, દોષિત ઠેરવી શકાતો નથી.

૧૭. કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ની અનિવાર્ય પૂર્વ-જરૂરિયાતોને સમજવા માટે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા તાજેતરમાં કરવામાં આવેલા એક નિવેદનમાં, બી. જયરાજ (એ. આઈ. આર. ૨૦૧૪ એસ. સી. (પૂરક) ૧૮૩૭) (ઉપરોક્ત) માં સ્પષ્ટ શબ્દોમાં રેખાંકિત કરવામાં આવ્યું છે કે, માંગના પુરાવા વિના આરોપી પાસેથી ચલણી નોટો રાખવાથી અને તેની વસૂલાત કરવાથી કાયદાની કલમ ૭ તેમજ ૧૩ (૧) (ડી) (આઈ) અને (૨) હેઠળ ગુનો સ્થાપિત થશે નહીં. એવું પ્રતિપાદિત કરવામાં આવ્યું છે કે ગેરકાયદેસર સંતોષની માંગના કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, કોઈ મૂલ્યવાન વસ્તુ અથવા આર્થિક લાભ મેળવવા માટે ભ્રષ્ટ્ર અથવા ગેરકાયદેસર માધ્યમોનો ઉપયોગ અથવા જાહેર સેવક તરીકે પદનો દુરુપયોગ સાબિત કરી શકાતો નથી.આમ, માંગનો પુરાવો એ કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ હેઠળ ગુના માટે અનિવાર્ય અનિવાર્યતા અને વ્યાપક આદેશ હોવાનું માનવામાં આવ્યું છે. કાયદાની કલમ ૨૦, જે તેમાં કલ્પના કરવામાં આવી છે તે મુજબની ધારણાને મંજૂરી આપે છે, એવું માનવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે તે માત્ર કલમ ૭ હેઠળના ગુના માટે જ વિસ્તારી શકાય છે અને કાયદાની કલમ ૧૩ (૧) (ડી) (i) અને (ii) હેઠળના ગુનાઓ માટે નહીં, તે કોઈ પણ સત્તાવાર કાર્ય કરવા અથવા ન કરવા માટે ગેરકાયદેસર લાભ સ્વીકારવાના પુરાવા પર પણ

આકસ્મિક છે.ગેરકાયદેસર સંતોષ સ્વીકારવાના આવા પુરાવા પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો, જો માંગનો પુરાવો હોય તો જ તે અનુસરવામાં આવી શકે છે.સ્વયંસિદ્ધ રીતે, એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે માંગના પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, કાયદાની કલમ ૨૦ હેઠળ આવી કાનૂની ધારણા પણ ઊભી થશે નહીં.

૧૮. વર્તમાન કેસમાં, આ અદાલતે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને સજાની પુષ્ટિ કરવા માટે વાજબી શંકાની બહાર યોગ્ય, વિશ્વસનીય અને નક્કર પુરાવા છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે પુરાવાની તપાસ કરવી જરૂરી છે.જો રેકૉર્ડ પર આવા કોઈ પુરાવા ન હોય, તો તે ઘટનામાં દોષિત ઠેરવી શકાતો નથી કારણ કે વાજબી શંકાથી આગળ તેના કેસને સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદી પક્ષ પર છે.

૧૯. ઉપરોક્ત તથ્યાત્મક તેમજ કાનૂની સ્થિતિની પૃષ્ઠભૂમિમાં, આ અદાલતે બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી હરીફ રજૂઆતોના પ્રકાશમાં વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ તેમજ સાક્ષીઓના નિવેદનોની ઝીણવટપૂર્વક તપાસ કરી છે.

૨૦. ભ્રષ્ટાચારના કેસોમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત તેમજ આ અદાલત દ્વારા શ્રેણીબદ્ધ ચુકાદાઓમાં જણાવ્યા મુજબ, આરોપ મુજબ ગુનાને સાબિત કરવા

માટે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા વાજબી શંકાની બહાર ત્રણ મહત્વપૂર્ણ ઘટકો સ્થાપિત કરવાની જરૂર છે.વર્તમાન કેસમાં, ફરિયાદી પક્ષની દલીલ મુજબ, ફરિયાદીએ રૂ.૨૦૦૦/- રૂપિયા ગેરકાયદેસર વળતર ચૂકવવાની જરૂર હતી, જેમાંથી રૂ.૨૦,૦૦૦/- રૂપિયા જિલ્લા શિક્ષણ અધિકારી શ્રી બારોટને ચૂકવવાના હતા અને બાકીના રૂ.૨૦૦૦/- રૂપિયા પોતે આરોપીને ચૂકવવાના હતા જેથી જુનાગઢ જિલ્લામાં અપ્રશિક્ષિત શિક્ષકની નિમણૂક મેળવવા માટે શ્રી બારોટને પ્રભાવિત કરી શકાય.તે પણ નોંધ પર આવ્યું છે કે રૂ. ૨૦,૦૦૦/- ની સામે, ફરિયાદીએ પહેલેથી જ રૂ. ૮૦૦૦/- ચૂકવી દીધા છે, જેના માટે ફરિયાદીની તરફેણમાં આરોપી દ્વારા રસીદ પણ જારી કરવામાં આવી હતી, જે પ્રદર્શન ૩૦માં સાબિત થઈ હતી, જ્યારે શ્રી બારોટને પ્રભાવિત કરવા માટે, આરોપીએ ફરિયાદી પાસેથી રૂ. ૨૦૦૦/- માંગ્યા હતા અને જો ફરિયાદી ઉક્ત રકમ ઝડપથી ચૂકવે છે, તો કામ ઝડપી કરવામાં આવશે અને તેથી ફરિયાદી દ્વારા અપીલ કરનાર આરોપીને ચાર હપ્તામાં, દરેક રૂ. ૫૦૦/- ચૂકવવા માટે સંમત થયા હતા.ફરિયાદી કહેવાતી રકમ ચૂકવવા તૈયાર ન હોવાથી, ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને જાળ ગોઠવવામાં આવી હતી, તે સમયે આરોપી ઝાલોડના બજાર વિસ્તારમાં આવેલી હોટલમાં મળી આવ્યો હતો.પ્રારંભિક વાતચીત પછી, આરોપીએ તે રકમની માંગ કરી જે ફરિયાદીએ આરોપીને સોંપી હતી જે આરોપીના પેન્ટના ખિસ્સામાંથી વસૂલવામાં આવી હતી.દૂષિત ચલણી નોટોના આંકડાઓની ગણતરી કરવામાં આવી હતી, જે પ્રારંભિક પંચનામામાં નોંધવામાં આવ્યા હતા.આ તબક્કે, શ્રી

માંકડે વાજબી રીતે રજૂઆત કરી છે કે દૂષિત ચલણી નોટો પેન્ટના જમણા કે ડાબા ખિસ્સામાં મૂકવામાં આવી હતી કે કેમ તે કોઈ બાબત નથી અને તેને વસૂલાત સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી જે સાબિત થાય છે.

૨૧. જ્યાં સુધી હસ્તલેખન નિષ્ણાતની તપાસ માટે પ્રદર્શન રૂપ થી ૩૦ પરના પત્રો/દસ્તાવેજોનો ઉલ્લેખ ન કરવાના સંદર્ભમાં દલીલની વાત છે, તે સમયે, રેકૉર્ડ પરના પુરાવા સ્પષ્ટ છે. જ્યારે ફરિયાદીની તપાસ કરવામાં આવી ત્યારે તેની જુબાનીમાં ઉપરોક્ત દસ્તાવેજો ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા સાબિત થયા હતા. કોસ એક્ઝામિનેશનમાં આરોપીએ લખાણો અને તેના પર તેની સહી પર સવાલ ઉઠાવ્યો નથી. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, એકવાર દસ્તાવેજો કાયદા અનુસાર સાબિત થયા પછી, તેની સ્વીકાર્યતા અંગે કોઈ વિવાદ થયો ન હતો. તેથી, શ્રી માંકડ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલ અપીલકર્તા આરોપી માટે કોઈ મદદરૂપ નથી.

૨૨. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, આ અદાલતે સાક્ષીઓના પુરાવાની ઝીણવટપૂર્વક તપાસ કરી છે અને સાક્ષીઓના પુરાવાને પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોની હાજરીમાં વાંચવામાં આવ્યા છે અને તેમના પુરાવાના એકંદર વિશ્લેષણ પર, તે માંગ, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાતના સંદર્ભમાં મહત્વપૂર્ણ ઘટકોની રચના કરવામાં કોઈ પ્રકારની શંકા છોડતી નથી. જ્યાં સુધી પંચ નંબર ૧ના પુરાવાનો સંબંધ છે, જે

જાળના સમયે ફરિયાદીની સાથે હતો, તેના પુરાવાને યોગ્ય રીતે સમર્થન મળી રહ્યું છે કારણ કે તેણે તેના મૌખિક પુરાવામાં પણ આ જ વાત કહી છે જેમાં માંગ, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાત સંબંધિત હકીકત યોગ્ય રીતે સાબિત થાય છે.

૨૩. વર્તમાન કેસમાં, ઉપરોક્ત મૌખિક પુરાવા ઉપરાંત, ફરિયાદી પક્ષે સફળતાપૂર્વક રેકૉર્ડ પર લાવ્યા છે અને પ્રદર્શન ૨૫ થી ૨૯ ના પત્રોને સાબિત કર્યા છે જે દર્શાવે છે કે ગેરકાયદેસર વળતરની માંગ કેવી રીતે ઉઠાવવામાં આવી હતી અને તે ભાગમાં ચૂકવવામાં આવી હતી જેમાં ફરિયાદી દ્વારા આરોપીને ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે રૂ. ૯૦૦૦/- પણ ચૂકવવામાં આવ્યા હતા, જેને આરોપી દ્વારા મહેસૂલ સ્ટેમ્પ સાથે રસીદ જારી કરીને યોગ્ય રીતે સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું, જે પ્રદર્શન ૩૦ માં સાબિત થયું હતું.

૨૪. આ બાબતના ઉપરોક્ત દ્રષ્ટિકોણમાં, આ અદાલતનો એવો અભિપ્રાય માનવામાં આવે છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ અપીલકર્તા-મૂળ આરોપીને દોષિત ઠેરવવામાં સંપૂર્ણપણે ન્યાયી હતી. આ અદાલતને લાગે છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણો સંપૂર્ણપણે ન્યાયી અને યોગ્ય છે અને ઉપરોક્ત તારણો નોંધવામાં, તેના દ્વારા કોઈ ગેરકાયદેસરતા અથવા નબળાઈ કરવામાં આવી નથી. તેથી, આ અદાલત તારણો, અંતિમ નિષ્કર્ષ અને નીચેની વિદ્વાન અદાલત

દ્વારા નોંધાયેલા દોષિત ઠેરવવાના પરિણામી આદેશ સાથે સંપૂર્ણ સંમત છે અને તેથી તેમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ શોધતું નથી.

૨૫. હવે, સજાના મુદ્દા પર, શ્રી માંકડે દલીલ કરી હતી તેમ, અપીલકર્તા આરોપીના વિદ્વાન વકીલે જણાવ્યું હતું કે વર્ષ ૧૯૯૩માં આરોપીની ધરપકડ થઈ ત્યારથી લગભગ ૨૩ વર્ષ વીતી ગયા છે અને તેને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ દોષિત ઠેરવ્યા પછી, તે જામીન પર હતો અને હવે તેની ઉંમર ૫૦ વર્ષથી વધુ થઈ ગઈ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તા આરોપીએ આશરે ૨૩ વર્ષ સુધી વિભાગીય તેમજ ફોજદારી કાર્યવાહીનો પણ સામનો કર્યો છે જેમાં તેને પૂરતી સજા આપવામાં આવે છે અને તેથી, કાર્યવાહીમાં વિતાવેલા સમયગાળા અને કાર્યવાહીના સમયગાળાને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલકર્તા આરોપી પર લાદવામાં આવેલી સજાને ઓછામાં ઓછી ઘટાડવા વિનંતી કરવામાં આવે છે જે સંબંધિત સમયે સૂચવવામાં આવી હતી. કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપી પર લાદવામાં આવેલી સજાને નીચે આપેલા અંતિમ આદેશ મુજબ ઘટાડવી જરૂરી છે.

૨૬. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, નીચેનો અંતિમ આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે.

અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા દાખલ કરાયેલ ફોજદારી અપીલ નંબર ૫૩૬/૨૦૦૦ ને આંશિક રીતે મંજૂરી છે.વિશેષ કેસ નંબર ૬/૧૯૯૪ માં ગોધરા ખાતે પંચમહલના વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયમૂર્તિ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશમાં આ હદ સુધી ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે કે ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમની કલમ ૭ (ઈ) હેઠળ ગુના માટે ત્રણ વર્ષની સખત કેદની સજાને બદલે, અપીલકર્તા આરોપીને એક વર્ષની સખત કેદની સજા ભોગવવી પડશે અને ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૧૩ (૧) હેઠળ ગુના માટે ચાર વર્ષની સખત કેદની સજાને બદલે, અપીલકર્તા આરોપીને એક વર્ષની સખત કેદની સજા ભોગવવી પડશે.બાકીનો વિવાદિત ચુકાદો ખલેલ પહોંચાડતો નથી.અપીલ કરનાર આરોપી-વિરસિંગ સલુભાઈ રાહોડને બાકીની સજા ભોગવવા માટે આજથી દસ અઠવાડિયાના સમયગાળાની અંદર કસ્ટડીમાં આત્મસમર્પણ કરવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો છે, જો તેણે અત્યાર સુધી સજા ભોગવી નથી, તો તપાસ એજન્સી કાયદા અનુસાર જરૂરી કાર્યવાહી કરવા માટે સ્વતંત્ર રહેશે.વિવાદિત ચુકાદો અને હુકમ તે મુજબ સુધારવામાં આવે છે.જામીન બોન્ડ, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે.

આર એન્ડ પી ને તાત્કાલિક ટ્રાયલ કોર્ટમાં પાછા મોકલવામાં આવે.

વિષય : ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ હેઠળ લાંચની માંગણી, સ્વીકાર અને વસૂલાતના ગુનામાં દોષિત ઠરાવવાના હુકમને યથાવત રાખી સજામાં ઘટાડો કરવા અંગેનો ચુકાદો.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.